

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
36

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

ANALIZY
RYNKOWE

LISTOPAD 2009

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
- II. Rynek ziemniaków Europie i na świecie – *J. Rembeza*
- III. Produkcja ziemniaków w Polsce – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- IV. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, A. Zalewski, R. Lewandowski*
- V. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski,*
- VI. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, tel.: (0-22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0-22) 505-46-16

dr Iwona Szczepaniak

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0-22) 505-46-58

mgr inż. Arkadiusz Zalewski

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (0-22) 505-44-13

dr Jacek Chotkowski

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0-94) 342-30-31 wew. 233

dr hab. Jerzy Rembeza

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0-94) 342-30-31 wew. 232

mgr inż. Radosław Lewandowski

• ARR • Warszawa
Tel.: (0-22) 661-74-39

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 20.10.2009 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w maju 2010 r.

W 2009 r. znacząco zmniejszył się areal uprawy ziemniaków w Europie Środkowej i w basenie Morza Śródziemnego, natomiast zwiększyła się ich powierzchnia w krajach UE mających decydujący wpływ na sytuację cenowo-podażową na rynku europejskim (Holandia, Francja, Belgia Niemcy, Wielka Brytania). W konsekwencji na rynkach europejskich w sezonie 2009/10 obserwuje się niższy aniżeli w ubiegłym roku poziom cen. Przewiduje się, że w bieżącym sezonie przeciętne ceny ziemniaków jadalnych na głównych europejskich rynkach będą o 5-10% niższe aniżeli w poprzednim sezonie.

W 2009 r. w Polsce nasiliła się tendencja spadkowa arealu uprawy ziemniaków. Powierzchnia ich uprawy wyniosła 489 tys. ha, wobec 549 tys. ha w 2008 r. i 570 tys. ha w 2007 r. Udział ziemniaków w strukturze zasiewów obniżył się do 4,2 %.

W 2009 r. plony ziemniaków osiągnęły poziom 189 dt/ha i były niższe niż w roku poprzednim o 2 dt/ha, tj. o 1%. W porównaniu ze średnią z lat 2001-2005 tegoroczne plony są wyższe o 5%. Zbiory ziemniaków w 2009 r. wyniosły 9,2 mln ton i były o 12% mniejsze od zbiorów w 2008 r. i o 37% niższe od średnich zbiorów z lat 2001-2005.

Po ok. 20% spadku stosunkowo wysokich ubiegłorocznych cen, w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu następuje systematyczny wzrost, który prawdopodobnie utrzyma się aż do nowych zbiorów. Przeciętny poziom cen na targowiskach w całym sezonie 2009/10 może być nieznacznie niższy, w porównaniu z sezonem poprzednim i wynieść ok. 84 zł/dt. Również ceny skupu, po początkowym spadku będą charakteryzować się tendencją wzrostową w dalszej części sezonu. Mogą one wynieść ok. 32,5 zł/dt, wobec 31,9 zł/dt w sezonie 2008/09.

W sezonie 2009/10 obroty rynkowe ziemniakami mogą wynieść ok. 3,6 mln ton i być o 2% wyższe niż w sezonie 2008/09. Wzrośnie przerób ziemniaków na skrobię i susze. Kontyngent produkcji skrobi zostanie wykorzystany w 80-85%, a jej produk-

cja wyniesie ok. 120 tys. ton. Większe będzie również wykorzystanie ziemniaków w produkcji frytek i chipsów. Natomiast obniży się ich sprzedaż do bezpośredniej konsumpcji. Przewiduje się, że w sezonie 2009/10 kanałami rynkowymi (skup, sprzedaż hurtowa, sprzedaż targowiskowa, eksport) rozdysponowane będzie ok. 38% zbiorów.

W 2008 r. wskaźniki rentowności przedsiębiorstw przemysłu ziemniaczanego były gorsze niż przed rokiem, natomiast w I półroczu 2009 r. ich sytuacja finansowa uległa poprawie. Mimo kryzysu gospodarczego, w I półroczu 2009 r. przemysł ziemniaczany charakteryzował się zadowalającymi wskaźnikami finansowymi, wysoką płynnością finansową oraz stosunkowo wysoką stopą inwestowania. Dobrze zapowiadająca się kampania w skupie i przerobie pozwala mieć nadzieję, że wyniki finansowe przedsiębiorstw tej branży w sezonie 2009/10 nie powinny się pogorszyć.

W sezonie 2008/09, z powodu wzrostu cen i rosnącej konsumpcji produktów substytucyjnych względem ziemniaków, kontynuowany był spadkowy trend ich spożycia. Spożycie ziemniaków wyniosło 118 kg/osobę i było ok. 3 kg/osobę niższe aniżeli w sezonie poprzednim. Przewiduje się, że w sezonie 2009/10 i kolejnych konsumpcja ziemniaków będzie cha-

rakteryzowała się powolnym trendem spadkowym, a w strukturze ich spożycia systematycznie wzrastał będzie udział przetworów ziemniaczanych.

W sezonie 2008/09 nastąpiła poprawa sytuacji w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami, ale saldo obrotów nadal było ujemne i wyniosło 17 mln EUR, wobec 52 mln EUR w sezonie 2007/08. W sezonie tym zmniejszył się import przetworów z ziemniaków, a zwłaszcza produktów skrobiowych. Zwiększył się eksport skrobi ziemniaczanej i pozostałych przetworów spożywczych z ziemniaków. Zmalał eksport i wzrósł import ziemniaków nieprzetworzonych.

Przewiduje się, że w sezonie 2009/10 zwiększy się sprzedaż na rynki zagraniczne przetworów z ziemniaków, przy jednoczesnym dalszym ograniczeniu ich importu. Pogłębi się natomiast deficyt w obrotach ziemniakami przeznaczonymi do bezpośredniej konsumpcji.

W 2010 r. powierzchnia uprawy ziemniaków prawdopodobnie ponownie się zmniejszy i wyniesie ok. 460 tys. ha. Jeżeli warunki wegetacji ziemniaków nie będą odbiegały od przeciętnych, to plony mogą ukształtować się na poziomie ok. 195 dt/ha, a ich zbiory 9,0 mln ton.

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 prognoza
Zbiory	13731	13999	10369	8982	11791	10462	9230
Import	36	92	111	180	85	100	130
Razem do dyspozycji	13767	14091	10480	9162	11876	10562	9360
Zużycie w gospodarstwach	8250	8819	5798	5013	7410	6101	4915
- sadzenie	1775	1493	1480	1415	1360	1220	1175
- spasanie	4075	4976	2038	1498	3950	2871	1780
- samozaopatrzenie	2400	2350	2280	2100	2100	2010	1960
Sprzedaż razem	3927	3722	3632	3369	3516	3561	3545
- na konsumpcję	2070	2070	2020	1950	1930	1900	1860
- na zaopatrzenie przemysłu*	1748	1622	1592	1412	1543	1623	1650
- na eksport	109	30	20	7	43	38	35
Ubytki i straty	1590	1550	1050	780	950	900	900

* ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS, prognoza IERiGŻ-PIB

SUMMARY

In 2009, the area of potato production in Central Europe and Baltic countries decreased significantly, but increased in EU countries, which are of vital importance for the price and supply situation in the European market (the Netherlands, France, Belgium, Germany, United Kingdom). As a result, in the 2009/10 season lower prices are noted in European markets than in the previous season. It is estimated that in the current season, average ware potato prices in key European markets will be down on the previous season by 5-10%.

Downward trend in the area of potato production strengthen in 2009. The area of potato cultivation amounted to 489 thousand ha against 549 thousand ha in 2008 and 570 thousand ha in 2007. The share of potatoes in the crop rotation decreased to 4.2%.

The potato yield in 2009 amounted to 189 dt/ha and was lower by 2 dt/ha (i.e. by 1%) than in the previous season. In comparison to the 2001-2005 average, this year's yield was higher by 5 %. Potato harvest in 2009 amounted to 9.2 million tons and was 12% lower than in 2008 and 37 % lower than the 2001-2005 average harvest.

After a ca. 20% decrease in the relatively high last year's prices, systematic growth can be observed in the first months of the current season. This growth should continue until the new harvest. Average price level on local open-air in the whole 2009/10 season may be much lower than in the previous season, and should reach the level of ca. 84 PLN/dt. Also buy-in prices, after an initial fall will tend to increase in the remaining months of the season. They may reach the level of ca. 32.5 PLN/dt, against 31.9 PLN/dt in the 2008/2009 season.

In the 2009/10 season the market turnover in potatoes may reach ca 3.6 million tons and be higher by ca. 2 % than in the 2008/09 season. The processing of potatoes into starch and dried vegetables will increase. About

80-85% of the starch production quota will be used up and its production will amount to ca 120 thousand tons. The use of potatoes in chips and crisps production will also grow. The sale for direct consumption will decrease, however. It is estimated that in the 2009/10 season ca 38% of the harvest will be distributed by market channels (purchase, wholesale, market sale and export).

In 2008 the companies' profitability ratio in the potato industry was worse than in the preceding year, while in the first half of 2009 their financial situation improved. Despite the economic crisis, in the first half of 2009 potato sector noted acceptable values of financial indicators, high financial liquidity and relatively high investment rate. Promising buy-in and processing campaign leaves hope that the financial results of enterprises in this sector should not worsen in the 2009/10 season.

In the 2008/09 season, due to price increase and growing consumption of products substituting potatoes, the declining trend in potato consumption was maintained. Potato consumption amounted then to 118 kg per capita and was ca. 3 kg per capita lower than in the preceding season. It is estimated that in the 2009/10 and subsequent

seasons potato consumption will be characterised by a slow downward trend, and the consumption structure will show an increase of the share processed products.

In the 2008/09 season, the improvement in the foreign trade in potatoes and potato products is observed, although the turnover balance remained negative and amounted to EUR 17 million, against EUR 52 million in the 2007/08 season. Import of potato products and starch products in particular decreased, while the export of potato starch and other potato food products increased. The export of non-processed potatoes decreased, while the import thereof increased.

It is estimated that in the 2009/10 season, the sale of potato products to foreign markets will increase, while import thereof will continue to fall. Deficit in the turnover in potatoes for direct consumption will grow, however.

In 2010 potato cultivation area will probably decrease even more and amount to ca. 460 thousand ha. Under average weather conditions potato yield could reach the level of ca 195 dt/ha while the harvest may amount to ca 9.0 million tons.

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Item	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 forecast
Crops	13731	13999	10369	8982	11791	10462	9230
Imports	36	92	111	180	85	100	130
Total supplies	13767	14091	10480	9162	11876	10562	9360
On-farm use	8250	8819	5798	5013	7410	6101	4915
- seeds	1775	1493	1480	1415	1360	1220	1175
- feed	4075	4976	2038	1498	3950	2871	1780
- self-provision	2400	2350	2280	2100	2100	2010	1960
Market sales	3927	3722	3632	3369	3516	3561	3545
- ware potatoes	2070	2070	2020	1950	1930	1900	1860
- processing potatoes*	1748	1622	1592	1412	1543	1623	1650
- exports	109	30	20	7	43	38	35
Wastes and losses	1590	1550	1050	780	950	900	900

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazą się:

1. Rynek rzepaku (36) • listopad 2009,
2. Rynek owoców i warzyw (35) • listopad 2009,
3. Rynek ziemi rolniczej (12) • grudzień 2009,
4. Popyt na żywność (10) • grudzień 2009,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (30) • grudzień 2009,
6. Rynek cukru (36) • grudzień 2009,
7. Rynek ryb (12) • grudzień 2009,
8. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (37) • marzec 2010,
9. Rynek pasz (27) • marzec 2010,
10. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (31) • marzec 2010,
11. Rynek mleka (38) • kwiecień 2010,
12. Rynek ryb (13) • kwiecień 2010,
13. Rynek ziemniaka (37) • kwiecień 2010,
14. Rynek drobiu i jaj (37) • maj 2010.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE !

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2009 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>